

1.) II En bortskämd ko.

IV:4 ark 2. En fattig torparhustru. Maria på Dalen, Odenslands berättade, att hon på 1870. talet hade en ung ko som de uppfött. Och var den enda de ägde. Hon var utmärkt god, och det blev mycket både mjölk och smör. Så en dag fick hon besök av en annan torparhustru, som var med henne i ladugården och besåg kon. Men ägarinnan förundrade sig över att den andra smekte och strök deras ko på ovanligt sätt över hela kroppen, och visade sig så kärlig emot den. Men då hon efteråt började avtaga med mjölken, och det icke kunde gå att få något smör, började ägarne ana oråd, att det legat något föffens i den smekning deras ko hade mottagit av den främmande. De måste sedermera för den skull sälja den.

Dylika konster utfördes i syfte, att de själva skulle få så mycket mera av sina egna kor.

En historia omformade om en kvinna som hade kommit sig så pass före i äkta konstmjölkning, att hon kunde mjölka själve sopkvasten, under det att grannarnas kor fick släppa till mjölken.

Otur med smörkärnan.

Sådant kan ju hända än i dag, fast misstankarna inte är desamma. I forntiden om det blev lite krångligt att få smör, försökte man med att lägga något under kärnan, Svavel, stål eller silver, medan man arbetade med att få smör. Eller slog man in i skågons del av kärnan, en liten bit stål eller något av äroda silver. Om kärnan var helt och hållet bortskämd måste den insmåsas. Den övergivas.

2.)

Peter Månsson i Lila Nöbbled Lunnagård, beställde sig på 1860-talet en ny och större smörkärna än den gamla. Och det gick så utmärkt bra att få smör i den en tid, Men så kom grannkvinnan en dag och fick låna den hem till sig. Och ifrå den dagen kunde de icke få smör i sin nya kärna, utan måste använda den gamla.

Wid färklippning.

Skulle man ej beröva föret pannluggen, Men man skulle giva in det en liten smula ull i munnen att svälja ned, därför att det inte skulle sörja efter sin päls.

Livkalven.

Skulle ha tre skeder kallt vatten i munnen det första han fick. Tandgången och munnen skulle på detta sätt arkylas, så att han ej blev istånd, eller fick svårt för att dricka kallt vatten. Och så skulle man naga plocka bort de mjuka dynor som fans under klövspetsarna. Dessa fick icke torka fast, för det att fotsulan icke skulle bli förrund. Men klövarna skarpkantigare, så att djuret fick bättre för att stå på isiga platser om vintertiden. Var kalven svår att vilja dricka, skulle man till sist knuffa till honom tre gånger i pannan med träskeden och säga, Drick bättre andre gång, och tredje gång, och alla dagar själv.

3)

En trög häst skulle man uppliva, med att giva honom brännvin.

kunat få se spöken.

Det var vanligt i forntiden att man skulle julnatten låta ett ljus brinna. Och på ljusstakens fot, eller på en tallrik där man placerat ljusstaken, skulle man lägga såd som man skulle giva hönsen juldagen om man ville ha god tur med dem. Om man hörde tuppen gala vid ovanlig tid på natten, trodde man att han hörde av något spöke.

Då man slaktade får skulle man taga vara på den blodpurg. som kallades femtonläpp och torka den med dess innehåll. Detta skulle tjäna som medel, att giva en ko, eller andra idisslande djur då de tappat dräpet.

Don

En som inte ville bli tilld

- 4.) Då man hedde den ästad för att betäckas. Skulle man tilldelas den tre hättas slag med en häpp som man förut hade använt då man dödat en orn.

Om våra soldater i krigstid.

Wet jag tyvärr, inga särskilt gamla händelser av vikt att berätta. Varför jag i stället får våll taga fram några små berättelser, som jag vet, och hört om några av våra soldater, i lite sednare tid, Vars händelser näppeligen böra helt förbigås, eller utslutas i den minneslista som hör till vår forntids soldater, varföre jag nu till sist fortsätter min svaga skrivning med att uppteckna några drag.

Då det vid ett tillfälle för något över 100. år sedan blev fråga om mobilisering för krigsutbrott, skulle Kronobergs regementes 3:de Kompani samlas i Tåvelsås.

En äldre gumma, Kattarina Svensson, Willtofta berättade detta på 1860. talet. Att i hennes barn- domshem i Tåvelsås, fyra soldater från Wederslöf, voro inkvarterade för nattlogi, (årtalet obestämt.) Och dessa visade var för sig, sitt särskilda, tygne och temperament för krigsberedelsen. Den ene vid namn, Califf, som var av en mera veksint natur satte sig i en vrå, och började torka tårarna ur ögonen, då han tänkte på stillsmässan från hemmet. Och var oviss om han någon gång skulle få se de sina mer. En annan stöddig karl, vid namn Wahl, Soldat för Wahleryd, som tog saker och ting med lugn. Men vars främsta intresse var matsacken, Tog fram denna och forts

vids. fr. 4. sette sig i ro och började smala på dess innehåll med god
uppmärksamhet. Observerad av (varje) vare sig följde eller nog blev de andra två. tabs.
III: 4 ark 3.

andra två, Samuel Alix och Wijk, ville ha sig lite
bättre nöje en stund, innan de lade sig att sova. Här
skulle bli musik och dans. Alix ställde sig framme
vid bordet, och började sjunga och spela. Men detta
spel utgjordes icke av vanliga musikinstrument, men
det var ju att ta det rådet som fans. Under det Alix
sjöng sina melodier, satte han med knutna händer tum-
marna mot bordskivan och ritade och rotade med tumme-
spettsarna cupphörigt över bordskivan så den skaka-
de och skakbrade. Och så en dunk i bordet efter takt
än med den ena handen, och än den andra. Och Wijk
som blev ensam dansare i rummet, kunde nu utföra sin
särskilda komst. Under dansen kunde han göra en
knuff i taket än med den ena handen, än den andra.
Och Wijk som var mjuk och bra långbent till västen, kunde
med en spark nå upp med tåspettsen, högre än huvudet
och kunde därför under dansen, då och då, skicka även
en tåspetts upp mot taket.

Min far Peter Persson som tjänade hållkarl på
Lia Nöbbleds gästgivarvärd 1835-1837. omlade huru
Wijk kunde dansa även där. Vid stora folksamlingar
som i Sigfridsmässeveckan. kunde Wijk för god traktering
och lite ersättning. få stå till hands åt gästgivaren med
att kuva oroligheterna i krogrummet, om de blev försvåra,
ville bråkmakarna icke låta lugna sig. kunde gästgivaren
låta Wijk dansa. Och då kunde han börja sin dans vid krog-
disken och låta händer och fötter flyga; om öronen på bråk-
makarna så de tumlade om varandra. Det gick lika lätt för
Wijk att utdela örfilar med fötter som med händer. Den som
inte ville ha försvåra minnen av Wijks dans. Skyndade sig ut.
Ty det dröjde inte länge, förrän Wijk hade dansat ut hela
krogstugans innehåll av bråkmakare.

6.)

Men i dessa gamla goda tider, ville också befälet lära
sombiga av våra soldater huru det skulle gå till att
dansa för käpp. Och som krigslagarna sedan dess
har blivit lite ändrade, och prygelstraffet för länge
sedan avskaffat, är det detta som jag i synnerhet
vill komma till, att berätta något av vad jag hört om
detta Obarmhertighetens plågomedel, som nu får väl
betraktas som en antik forntidssak.

När en soldat hade kommit så i Onåd hos
befälet att de tilldömde honom prygel kunde dessa
i vissa fall stiga ända till 30. Dock utan att felet
behövde vara någon särskild stor förbrytelse.

Han fick då infinna sig hos dem en utsatt mor-
gon för att emottaga detta som en här morgongäva.
Då fick syndaren böja sig ned tvärsöver en därtill
ordnad bänk, med akterdäck som slagsida.
Den som skulle utföra straffet började så med
en mjuk hasselkäpp tillrächna det utsatta
antalet rappar. Om patienten började uppgiva
allt försvära nödrop, och var på väg att svim-
na, blev det uppehåll. Då skulle det vara
friskt vatten till hands att uppliva den med-
tagne med. Om en stund då han återhämtat
sig skulle leken börja igen. Vile han åter
dignas användes samma metod, tills hela
det utsatta antalet prygel varit diträcknade.
Då fick han avlägsna sig oavsett om den slag-
ne förmådde krypa eller gå.

En ung soldat Nr 7, Kuno. 3de Kompani
fick vid 1840, talet två resor prygel för samma
sak. Första resan var inte fullt så obarmhertig
Men andra gången fick han sig så tillniskat

7)

att han kunde varken sitta eller ligga på flera dagar efteråt. Och detta fick han för det han (som nyinflyttad till orten, på grund av sin soldattidja) hade råkat komma i bekantskap, med en flicka, som befälet icke ville godkänna som hans blivande hustru. Men hon blev det sedermera ändå, När den barmhertige prästen hjälpte dem. Med att i äktenskapslysningen. Samt i därtill av befälet krävande betyg, något förändra hennes namn och adress. Så att befälet fick den uppfattningen att det var en annan. Och detta var ju allt med rätta. Då Kuno redan förut, på omnämnda sätt, med outhärdligt lidande av pina och kval, allt fördyrt fått köpa sin älskade brud.

Hon hade varit framme för någon barnhistoria.

(Min far var nog bekant i förhållandet med № 7.)

Dock fanns det soldater som bättre förmådde uthärda en dylik avbasning. Jag minns gamle Wahl han levde ännu i början av 1860. talet. (Han gick omkring och sålde småsaker.) Jag hörde honom en gång omtala huru han en gång under sin soldattid hade blivit välsignad med ett högt antal prygglar. Om det var hela 30, tog jag ej vara på. Men Wahl var väl bekant med den betjent som skulle tillhandahålla det uppfriskande vattnet, varför Wahl ställde om så att det blev ett kvarter brännvin i måttet i stället för vatten. När Wahl hade fått sig en del rappar, gav han upp rop och ville ha vatten. Betjenten tog då fram det vatten som hade blivit förvandlat till brännvin, och gav Wahl att smaka på. Och Wahl

8.)

...som då fann det smaka utmärkt gott, drack där-
före ur alltsammans, När detta var gjort, drog
Wahl upp ur sina fickor, en packe goda väflor, och
började kraftigt smaka på, i det han vände sig
åter tillrätta tvärs över prygelbänken, och gav den-
na hurtiga uppmaning, Si så, gode Herrarna,
Packa nu på, För nu spisa Wahl frukost.

Min far omtalade att då Alix en gång hade
fått sina 30. sötsmocker tilldelade, rättade han
sig upp, Och i ett lätt skutt hoppade han jämn-
fota över prygelbänken, slog händerna i taket
och utbläste en stark vissling, "Sjuuytt",

Herrarna, förbluffade och förbittrade, Nej, si si si,
Si, vilken en tu.... dj...., Wa go å jä hit i
morrn bittida, Så ska du få så mycke till.

Alix, ödmjukt bugande, Nej, va så go, gode
Herrarna, å lägg dit dem då nu, Så slipper vi
så mycke besvär. Herrarna rädlösa, spotta och svär,
Bara gå din väg då, Så vi slipper dej.

(Med risk för eget straff, hade de ej rätt, att tilldelas honom
vidare prygel samma dag.)

C. M. Petersson
Sjölyckan
Wederstöp